

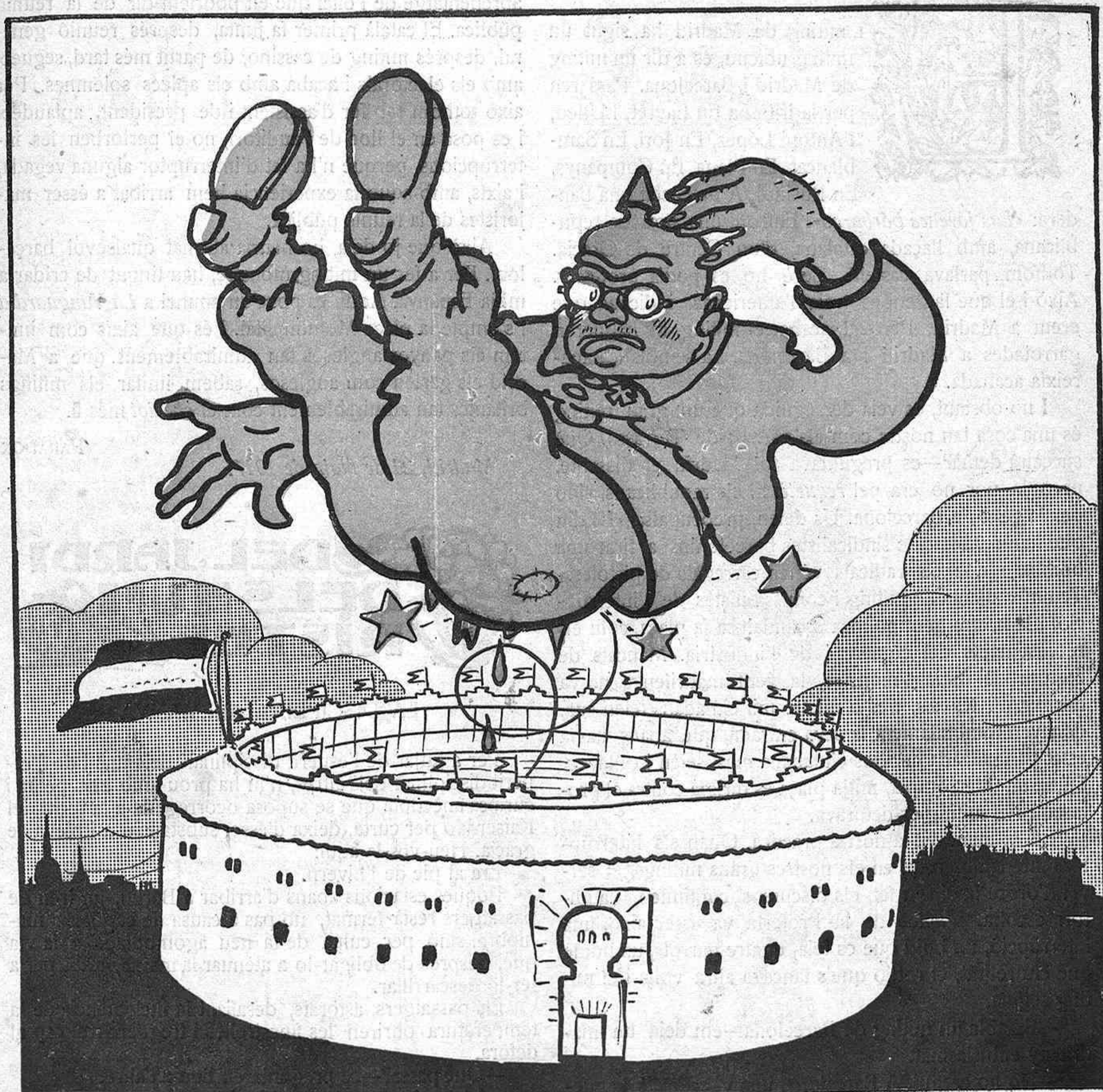

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2005 : ANY XXXIX 10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA, 1.er DE JUNY DE 1917

EL MÍTING DE MADRID

—Got mitt, uns, kina kogidal...

MITINGS

L míting de Madrid ha sigut un míting ubícuu, és a dir un míting de Madrid i Barcelona. Passaren per la tribuna En Layret, l'Ulled, l'Antoni López, En Jori, En Samblancat, En Plana, En Companys, En Rusiñol. A un costat una bandera: «*Los jóvenes bárbaros*». Enfront una altra de republicana, amb llaçada catalana, d'un Centre de Gracia. Tothom parlava castellà, però no es podia protestar. Això i el que la gent es treia l'americana, indicava que erem a Madrid. Però al acabar el míting, hi hagueren garrotades a Madrid i a Barcelona. La semblança apareixia acabada.

I no obstant, es veia desseguida que un gran míting és una cosa tan nostra com els panyos de Terrassa. Què succeirà demà?—es preguntava tot Madrid el dissabte, però la por no era pel *requetè*, ni els republicans, sinó per la gent de Barcelona. Us deien, preocupats: «Es diu que han arribat cinc sindicalistes barcelonins a tirar una bomba i que els radicals vénen carregats de pistoles.» Tenim viatjants de míting i comissionistes de l'interrupció, i la nostra gent política escandalosa fa plaça, com els representants del comerç i de l'industria. Mancats de costum de míting monstre, la gent madrilenya no va dormir. A les sis, tres o quatre mil ciutadans feien cua, donaven tranquilament la seva entrada, que abans havia estat garantitzada per dos ciutadans més, seien i callaven. Quan un interrompia, mitja plaça es dirigia contra el protestant i el míting es deturava.

Els hi mancava la nostra pràctica. Quan els interruptors interrompeixen, en els nostres grans mítings, el servei d'ordre fa el seu fet, els discursos continúen, l'auditori escolta. L'aplec de la Protesta va ésser això: una interrupció, un buid que es feia, quatre garrots, un home que era retirat, el rotllo que's tancava altra volta i el míting seguia.

—Sembla un míting de Barcelona—em deia un madrileny entusiasmat.

—No ho cregui. A Barcelona, una vegada hi hagueren en un míting trets, mataren un home, el retiraren i l'acte continuà. Com si fós un torero. Perquè si vostès

tenen l'impassibilitat dels toros, nosaltres tenim la del míting.

—Però de gent bé s'assemblarà als mítings enormes de Barcelona. Aquí hi han 25,000 ànimes!

Vaig somriure patriòticament.

—Miri... Ara, en aquesta hora, a Barcelona, en lloc de parlar, canten. Sab quants estàn cantant? Sis mil orfeonistes. Allí, quan dinem en públic són cinc mil, quan cantem sis mil, quan fem un míting magne cinquanta mil. En les manifestacions les xifres pugen a cent mil. Després dels ianquis, nosaltres, i si això continúa, nosaltres i després els ianquis. Es que passem per tot un aprenentatge de l'ofici que en podríem dir de la reunió pública. El català primer fa junta, després reunió general, després míting de cassino, de partit més tard, segueix amb els electorals i acaba amb els aplecs solemnes. Per això tothom sab fer d'assistent i de president, aplaudeix i es posa en el lloc de l'auditori, no el pertorben les interrupcions, perquè n'ha fet d'interruptor alguna vegada, i aixís, amb aquesta experiència hem arribat a ésser majoristes de la reunió pública.

Això que jo deia, ho hauria afirmat qualsevol barceloní. Per a fer un míting monstre, han tingut de cridar a mitja Espanya. Aquí, es posa un anunci a *La Vanguardia* i s'omple la plaça Monumental. I és que aixís com imitem els panyos anglesos tan admirablement que a Madrid els gasten com anglesos, sabem imitar els mítings britànics tan admirablement com el *cheviot* més fi.

PARADOX

Madrid, 29 de maig de 1917.

LA DISCIPLINA ALEMANYA

Per a jutjar de l'esperit disciplinari dels uns i de l'esperit disciplinat dels altres, n'hi ha prou amb una petita i curiosa anècdota que se suposa ocorreguda a la terra del Kaiser. No per curta, deixa d'ésser substanciosa i plena de gracia. Heu-vos-la aquí:

Era al pic de l'hivern.

Poques estacions abans d'arribar a Berlín, un tren de passatgers restà fermat, no pas a causa de cap falsa maniobra, sinó per culpa de la neu agombolada a la via que, després de obligar-lo a atenuar la marxa, acabà per a fer-lo descarrillar.

Els passatgers, astorats, desafiant la inclemència de la temperatura obriren les finestrelles i tregueren el cap al defòra.

—Què passa?—se preguntaren l'un a l'altre.

—La neu!—respongué el revisor.

Al cap de poca estona el quefe del tren, militar prusian i home d'una gran kultura, per més senyes, feia als

passatgers de l'esmentat tren el següent discurs, acompanyat de gestes enèrgics i d'una veu de trò que tenia tot l'aire d'un manament imperatiu.

—Tots els senyors passatgers de «primera classe» poden quedar-se asseguts en el seu vagó corresponent. Els passatgers de «segona» que baixin i que segueixin el camí a peu. I els passatgers de «tercera» que vagin tots a darrera del tren a apretar el furgó que s'ha descarrilat, fins que's posi a la vía.

Lo més admirable és que tots els passatgers de «tercera» obeïren al quefe del tren, com un sol home... I això que quasi tots ells militaven en el partit *democràtic* i eren dels que prediquen la «Social».

ECHO

A CAU D'ORELLA

Els autors

L'autor, en el teatre, l'autor que té èxit, sempre apareix radiant i reb les aclamacions i els el·logis. En la literatura promou desitjos de coneixença i d'amistat, però en pintura l'autor pateix del públic una desconsideració impertinent. No sé perquè, però darrera d'un quadre mai se desitja veure un home.

Devegades vé la excepció, però fins en aquest cas els pintors no arriben a aconseguir un minut de gloria. Ara, en el Faians, hi han tres o quatre exposicions. Anava una bona família de sala en sala, quan en una topà amb tres o quatre xicots que encara conserven la silueta del modernista, de lo que la gent ne deia modernista. La noia pregunta:

—Qui són aquests?

I el pare respongué amb suficiència:

—Aquests són els que fan els quadres.

La força d'En Bagarí

Se tira enrera el pèl espès i groixut, pèl de fera, i En Bagarí diu:

—Madrid ja no podria passar-se sense mí.

I no podria, realment. En Bagarí és una força; una força com un salt d'aigua o un cavall de força. No dorm en set dies; beu altres tants; visita quatre hores an En Díaz de Mendoza i altres quatre an En Borrás; canta, balla, crida, gesticul·la, esvalota i alguna estona dibuixa.

L'altre dia, visitant Madrid, anàrem a Aranjuez. Venien En Rusiñol, En López, En Camba, En Maeztu, En Planás, En Camps i En Marius Aguilar. En Rusiñol feu un arroç, En López el bacallà brandat, En Camba, En Maeztu i En Planás se passaren la vetlla ensajant chors, En Camps fent les hostaleres i En Marius renegant. En Bagarí cuina, canta i renega.

Però després va fer més, va enamorar a un alemany del Cameron. Entraren en el cafè del Comerç. L'alemany, ja mig alegre, seguia bevent. En Bagarí li paga un whisky, després una cervesa, després un altre whisky. L'alemany, ja confós, brindava per tot lo que En Bagarí volia.

—Visca En Joffre!

—Visca!

—Visca En Poincaré!

—Visca!

—Mori el Kaiser!

L'alemany se resistia. —Mori el Kaiser!—tornava a cridar En Bagarí. L'alemany segueix resistint.

—Bé, doncs, visca la França!

—Visca!

El del Cameron començà a mirar enternit an En Bagarí; li agafà la mà, acariciant-la. En Bagarí el rebutja.

—Ets d'una raça despreciable i estrambòtica. Tens el cap quadrat.

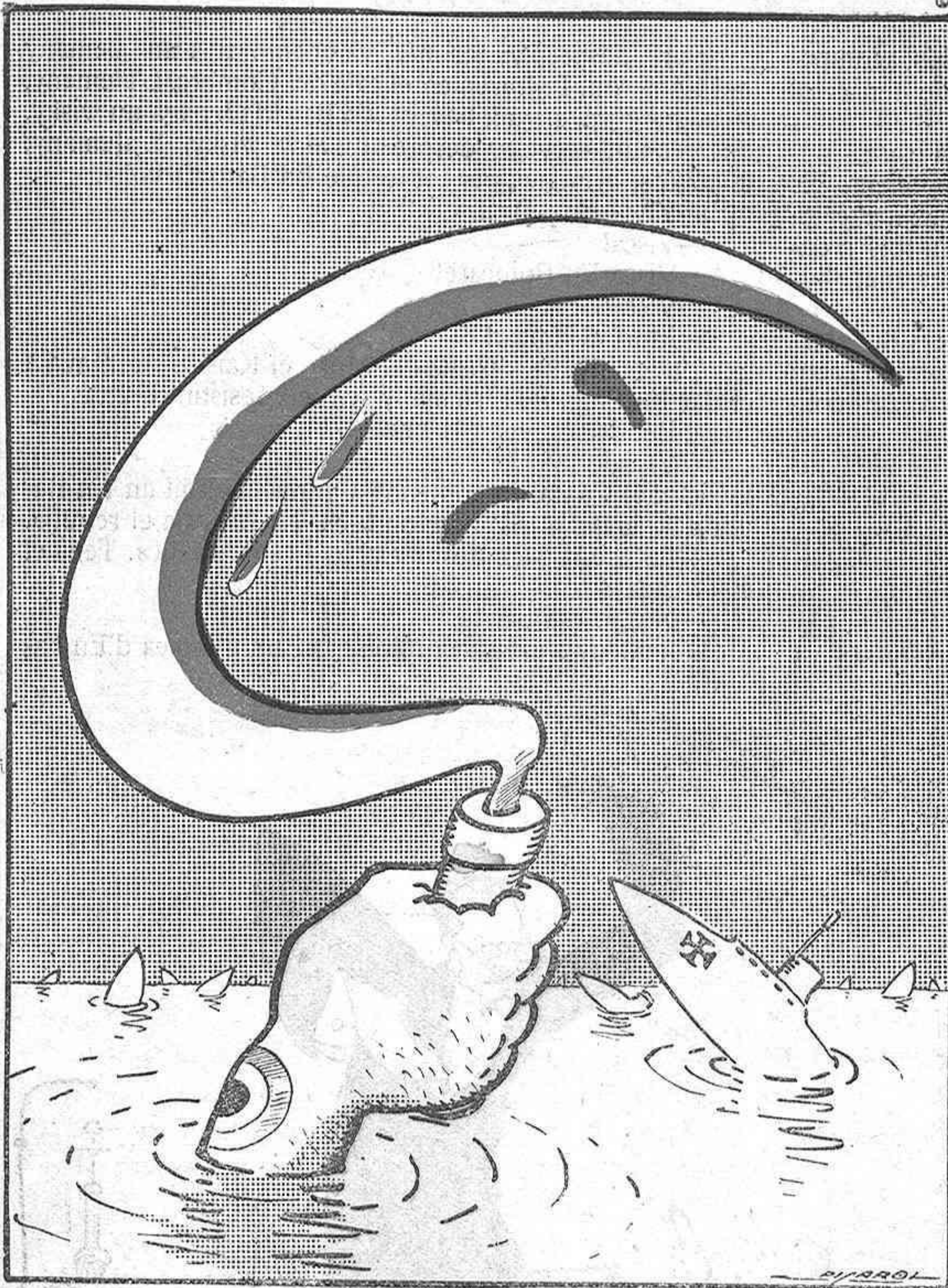
—No, jo estimar-te.

L'alemany s'extasiava mirant la cara etiòpica d'En Ba-

LA FESTA DELS ORFONS

El mestre Lluís Millet dirigint el concert de la Plaça de Catalunya.

ELS ADAGIS

Pel juny la falç al puny

garia, però aquest tingué una frase suprema, que deixarem en castellà:

— *Mira, no te pongas ansiosa, tontona.*

Sortírem del cafè. En Bagaria acabava d'humillar a Alemanya. Aranjuez sabria a l'endemà l'anècdota.

— Creu-me, Bagaria—digué En Rusñol,—amb els alemanys no's pot fer cap broma.

I En Camba afegí:

— Perquè desseguida volen aplicar el mètode experimental.

En mig de l'arbreda magnífica del Reial Seti, a la matinada i dedicat a l'alemany, cantavem el «Baja al jardín»:

«Vaca al cardín, vaca al cardín,
niña!...»

Tipus i prototipus

De moment és un gran munt de polç. Millor dit, amb franquesa: una brutícia. Però, grateu en aquesta polçaguera i hi trobareu un capell gran, immens que, si no té forma, en canvi li sobren ales. Gratant més, sota d'aquest capell hi trobareu un còs prim, llarg, que una rialla retorça i fa salomònic. Uns braços inacabables acompanyen la rialla amb la desesperada pressa d'un molí de vent.

Aneu grateu, que el descobriment és meravellós.

Sota la grassa sonoritat d'aquella rialla, trobareu un goig; en les frontices d'aquells braços hi trobareu un xic de polç; no s'hi han fet terrenyines, perquè quan dorm no els doblega. Al final hi han unes mans que quan s'hi posen—i no els vaga gaire—fan feina. Són unes mans ossoses, llargues, desdibuixades...

I... seguïu grateu, que ara vé el bò.

Dessota d'aquestes exteriors aparençies, amagades en la sòn i en el tò un xic deslluit de l'habillament—del tot conforme amb els motius decoratius de Càn Cinto—hi han una sobtiltat i una vocació. La vocació s'adorm sovint i la sobtiltat fa aquella rialla que no pot soportar més que un còs salomònic (Vegi's una columna *idem*). I enfonsant un xic més en la recerca, grateu un xic més en aquestes qualitats, trobareu un caricaturista una mica filosof i, per tant, un bon troç cínic.

Passa per les Rambles caminant a grans gambades i sempre a l'ombra. El seu berret no és vençut pel sol.

Entra als llocs que li són habituals, com si llisqués. Sinó que riu i que s'excusa perquè duu la feina amb vint-i-quatre hores de retràs, ni us en adonaríeu...

N'hi ha que es dolen de que sigui un xic mandrós. Aquesta qualificació és una calúnnia, com la que es fa an En Pahissa. Lo que hi ha, que ell té amb el seu gran coneixement de la feblesa de la vida i ses petiteses un gran desencantament que l'ha fet bohemí.

I això sí que pot afirmar-se: la bohemia d'En Passarell, caricaturista, que és tan exacte, que és fantasiós, és natural en ell com la polç del seu berret.

Dos amics comenten un suïcidi que produí, no fa gaire, molta sensació,

—Es impossible. Els suïcides no poden ésser perdonats per l'Església.

—Per què no?

—Perquè moren en pecat mortal.

—Però tu creus que'l llevar-se la vida és una mala acció?

—Home... si's pren per costum, sí!

NOVA GUIA DE CARRERS I PLACES

LS que dubtin del talent i del gran esperit d'estalvi del malaguanyat don Manuel Girona, que's fixin en el lloc on bastí son palau, i sinó tenen pà a l'ull, confessaràn que anaven errats.

No m'enteneu? Es molt clar. Ell edificà tot l'espai de que disposava sense deixar-ne ni un pam per a jardí. Quina necessitat en tenia, si la ciutat li oferia graciosament el més hermós i distingit de que disposava en forma de plaça de Medinaceli?

Ara ha anat perdent per moltes causes, però quan ell va edificar, prou sabia lo que's feia. Rodejaven com rodegen avui el dia la dita plaça, palaus i grans casasses, unes casasses amb balconades tan llargues, que és un cansament recórrer-les. Aleshores encara no hi havia lletreros penjats a les baranes, ni agències de passatges per a emigrants, ni tavernes. En Cateura no tenia necessitat d'empastifar les parets amb cartells representant barcos, i els Catasús si haguessin estat instal·lats com ara, haurien arreglat l'escriptori d'una altra manera. La Trasatlàntica vivia en un altre lloc, i el palau de l'Alfarràs estava tan bé com ara.

A la Junta d'Obres del Port, no se li havia ocorregut encara la pensada d'aquests tinglados tan preciosos que fan pensar en allò de: aquí veurien senyors la gran ciutat de Pekin, sinó que'l vent els ho tapa, i que podríem convertir en: aquí veurien senyors tota la blavor del mar; sinó que'l tinglado ho tapa. Aleshores En Marquet fitava alegrement els ulls a les fragates de Masnou, de Premià i Mataró, que entraven i sortien de Port, anant a l'Havana, tornant del Río o de Nova-Orleans; aleshores els tritons del pedestal pensaven en escapar-se i llençaven escuma de rabia, al veure's encadenats tenint la mar a dues passes; aleshores no hi havia l'adorno de l'urinari.

El vell Girona podia enviar als néts a jugar a baix, ell, des del balcó els vigilava i unes elegants baranes els servien de pollera i evitaven que ells o altres criatures fossin esclafades pels cotxes dels casaments que anaven a la Mercè. I, per cert! Què's deuen haver fet aquelles baranes? Per què les arrencaren en sense solta ni volta? Si encara dormen en un dipòsit municipal, podríen tornar a col·locarles; és la feina d'En Jafà, ja ho sabem, però... podríen tornar a col·locarles.

Avui la plaça de Medinaceli no és lo que era, però fa l'efecte d'aquelles dones arrugades, amb pegots, sense dents, i que a pesar de tot fan exclamar:

—Que'n devia ésser de maca!

Les menors *bien*

Vostès no saben lo que és la gent de bé? Gent bé és tradueix al castellà per *gente bien*, encara que fóra millor canviar l'accent i trelladar-ho per *gente cordero*. Doncs aquesta gent, té una particularitat que és el privilegi de fer avençar l'edat de la minoritat a les seves nenes. Amb aquest terme es pot designar sense escarni de l'anatomia a qualsevulga femella humana que no arribi als dotze anys. Però aixís com no hi ha precepte que no falli—ja els suposo enterats de que fins en la col·lecció dels déu va fallar el sisè, perquè davant de les protestes dels homes, Déu va haver de dir que hi faria els ulls grossos —an aquesta regla també li ha sortit la seva excepció, la resultant de les famílies *bien*, quines nenes són ja menors quan tenen déu anys.

Això per endavant, figurin-se una menor *bien* de déu anys, que es digui Rosina i que apart la candidesa infantil que presenta en sa exterioritat, sent quelcom, com pecigolles, a ratos perduts. La Rosina escolta molt seriosa la lectura d'un xisto d'una revista *bien*, on, referint-se a la neutralitat, s'hi parla d'«hermafrodites».

—Què vol dir «hermafrodita», papà?—pregunta amb aquella ruborositat de menor *bien*.

Però el papà *bien*, ja s'ho esperava, i respon:

—Res; això vol dir un animal antidiluvià.

—D'aquells que estudió en el *Libro de las Cosas* que es deien mamuts?

—Sí, filleta, això mateix.

Al cap de vuit dies, la graciosa nineta bellugadica i que sembla està interioritzada per una cuca maliciosa, va anar a fer un passeig pel Parc, amb les nenes de son col·legi. Al ésser davant del Mammout de pedra, la Rosina, creient-se amb superioritat intel·lectual davant de ses companyes, va dir, tot cridant, per a que se'n enterés la mestra:

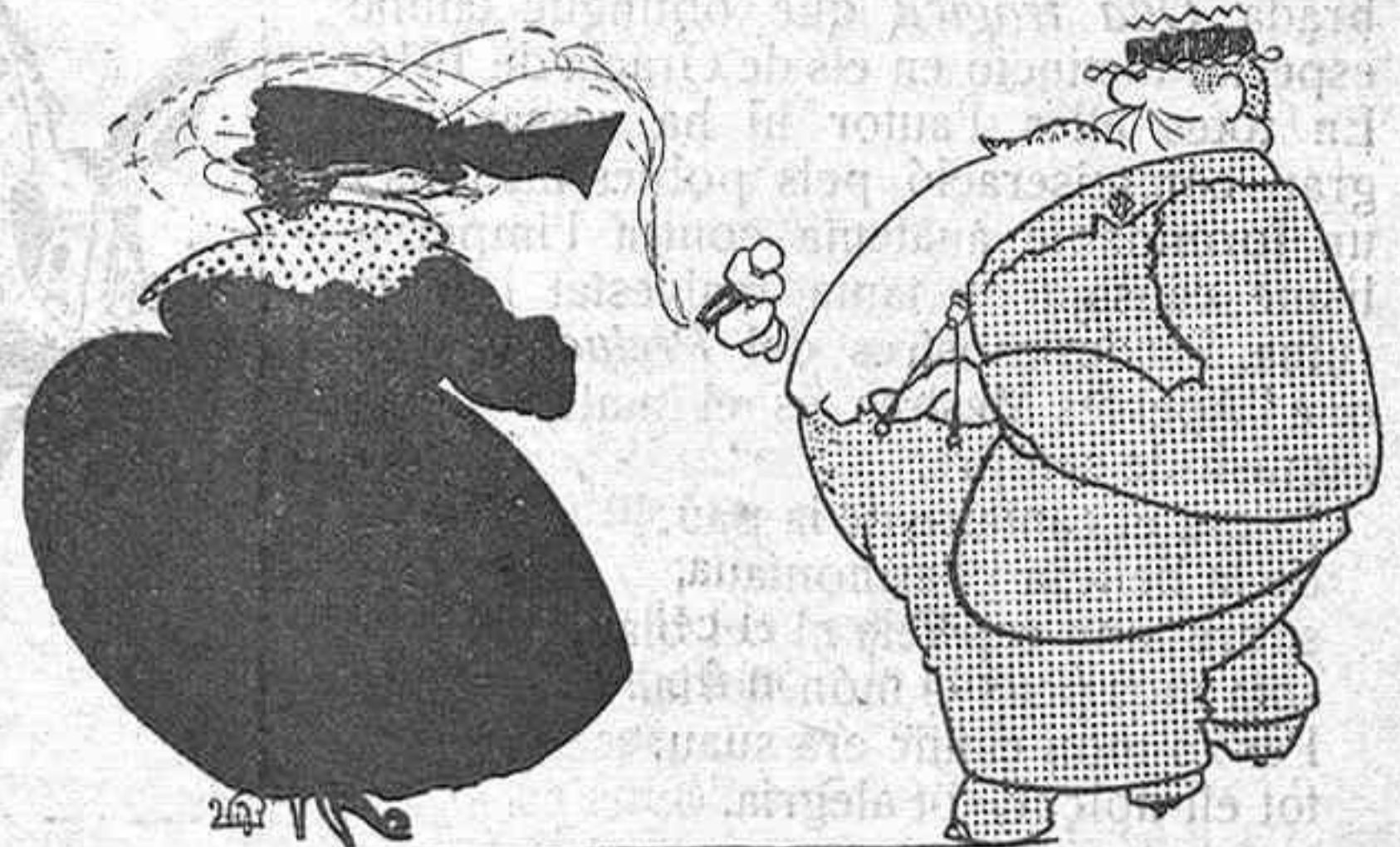
—Ah, que no sabeu quin altre nom té aquest animal tan gros?

—...!

—Hermafrodita!

I la professora, que es va fixar en que el mamut era femella, va pensar: Vatúa la moça; això ho haurà dit per la trompa!

UN CARNERIA

GREIX

—Ai, els grassos com vostè deuen patir molt?

—No ho oregui. Si patíssim, ja no ho estaríem tant.

PAPERAM

EL NACIONALISMO CATALÁN, per A. Rovira i Virgili.— A ningú haurà estranyat l'èxit obtingut per aquest llibre, l'objecte del qual apreciarà tothom d'una hora lluny al fixar-se en el títol i observar que tot el text del volum està escrit en l'armoniosa llengua d'En Cervantes, molt ben tractada pel nostre bon amic. Era un llibre que feia més falta a Castella que a Catalunya. Tanta falta feia, que mai com en aquesta ocasió podria dir-se allò de «*es una obra que viene a llenar un vacío*», ja que en lo que toca a la qüestió nacionalista de Catalunya, la quasi totalitat dels espanyols, inclosos àdhuc alguns catalans que baden, demostraven tenir la closca completament buida. I amb la seva tasca divulgadora de l'important problema En Rovira i Virgili ha vingut a fer, sobre tot, això: omplir un buit, omplir de coneixements històrics i de raonades veritats actuals les carabasses de molta gent que malparlava de nosaltres sense coneixen's. De una manera clara, concisa, en castellà, però «a la catalana», amb una gran sinceritat, amb valentia, i documentant-se sempre, l'autor ens presenta tal com som a l'enemic *tirano*, despullats de tota hipocresia, rebels a estones i senyors Esteves a ratos. Bastants llibres s'havien publicat ja, i alguns deguts a prestigioses firmes, sobre l'eternament palpitant tema de les reivindicacions catalanes, però cap com aquest d'En Rovira haurà tingut una més gran i una més immediata eficàcia.

BAISERS DU VENT.—Heu's-aquí un nou vals *lente* del popular compositor Worsley, que acaba d'editar la casa Oliver Guarro i Companyia. Els amics de la ballaruga que han tingut ocasió de vinclar-s'hi, asseguruen que fa perdre els estreps de tan luxuriós i tan *emoliente*.

FLORS DE SANG, Poesies, per Apel·les Mestres.—Un tomet que conté a prop de quaranta composicions poètiques, dedicades a la guerra, entre les quals hi consten les valentes estrofes que's premiaren en els Jocs Florals del 1915 i la molt celebrada *Oda tràgica* que obtingué també especial distinció en els de Gràcia de 1916. En totes elles l'autor hi ha vessat una gran commiseració pels pobles invadits i un formidable anatema contra l'imperialisme causant de tanta malvestat i tanta ruïna. Per les mostres del *Preludi*, veuràn que l'Apel·les Mestres és el mateix poeta esquisit de sempre:

Jo era el cantaire de la pau,
de la bellesa i l'armonia;
sobre mon cap reia el cel blau,
sota mos peus el món florí.
Per'xò mon càntic era suau,
tot ell dolçor, tot alegria.

De sobte un crit esgarrifós
feu estremir tota la terra
—així l'udol del llop rabiós
torba la calma de la serra.—

Era el rugit d'un ambiciós,
d'un boig alçant-se al crit de guerra.

I tot mudà. S'estengué el fum
de la foguera maleïda;
lo que la vetlla era perfum,
se tornà baf de carn podrida;
i es tornà nit lo que era llum
i es tornà mort lo que era vida.

He vist corrúes d'ignocents
fugint sens patria, a la ventura;
he vist pilots de combatents,
jaient al ras, sens sepultura...
I he vist malvats, indiferents
davant de tanta desventura!...

I en front dels llops eixits del cau
semblant l'horror de dreta a esquerra
i com devastadora allau

LES ACTUALITATS

—Jo estic apassionada per les descripcions dels grans naufragis.

—Doncs a mí lo que més m'interessa és la qüestió de la «patata temprana».

amençant tota la terra,
heu-se el cantaire de la pau
tornat cantaire de la guerra.

POESIES, per *Trinitat Catasús*.—Formen en un dels follets darrerament publicats per la «Lectura Popular», [Biblioteca d'autors catalans.

OTRA ESPAÑA.—Noveleta original d'En Lluís Antò del Olmet. La publica en son darrer número la col·lecció que's nomena *Los Contemporáneos*.

SEPT SCIENCIES

UN GOVERNADOR AMB PATATES

La delicada i saborosa qüestió de la patata primerenca ha fet tombar de clatell la nostra primera autoritat civil de la província.

Don Josep Morote, el bon governador, ha caigut víctima de la patata, d'aquest preciós tubèrcul que és l'ornament més preclar dels biftecs i pot dir-se l'únic mitjà de vida dels nostres pagesos del districte d'Arenys i de Malgrat.

Estava escrit que don Josep encepegaria aviat amb algún producte agrícola. Si hagués sigut governador de València, l'hauria fet relliscar una pell de taronja; la seva insula fou Barcelona, i a Barcelona ha sucumbit estúpida-ment per culpa d'una patata; no direm d'una patata vulgar, perquè's tracta d'una «Royal-Kidney», que és de les més estimables entre les nomenades tempranas; però, no deixa d'ésser llastimós que una patata, una menja tan plebeya, siga el motiu de fer dimitir un governador intel·ligent que en el seu curt temps de mando s'havia anat guanyant totes les ciutadanes simpaties.

Des dels inicis del conflicte, don Josep, que és un bon amic de Catalunya, s'havia posat incondicionalment al costat dels nostres pagesos, interessats en l'exportació de 15 mil tonelades de patates, que si no s'envien aviat a fóra no trigaràn gaire a perdre's; però el Govern de Madrid que ja havem quedat que és més neutralista que el de Grecia, opina que val més que les susdites patates se vagin podrint a la terra o es vagin grillant en els mercats, que no que se'n gaudeixin els francesos i els anglesos a les trinxeres.

I al bon governador no li cap a la barretina com uns governants—els governants espanyols—que sempre s'han distingit per «patateros» no compreguin que no hi ha dret a perjudicar de tal faisó als agricultors catalans.

Per això, res més que per això és que don Josep Morote ha presentat repetidament la dimissió del càrrec. I, a la quarta vegada, li ha sigut admesa.

Total, que els pagesos de Malgrat i d'Arenys hauràn perdut el plet, que nosaltres haurem perdut una autoritat intel·ligent i simpàtica, que «a la cuenta» no'ns mereixiem pels nostres pecats, i que En García Prieto pot apuntar-se una etzeguellada, l'etzeguellada culinària que representa l'haver volgut fer un Governador amb patates.

XARAU

No essent-nos possible parlar del debut, al «Novedades», de la Companyia còmic-dramàtica d'En Martínez Sierra, per la senzilla raó de que encara no ha tingut lloc al escriure les presents ratlles; acontentem-nos amb anunciar un bé-dè-Déu d'estrenes que les actrius Bárcena i Alba ens prometen per a la temporada que va a començar avui, si Nostre Senyor i el Kaiser ho permeten. Es cosa bona, senyors; llegeixin i comencin a llepar-se'n els bigotis: *¡Adiós juventud!*, de Camas-sio i Oxilia, traducció de Tedeschi i González del Toro; *Mario y María*, de Sabatino López, traducció de Tedeschi i Lepina; *El sapo enamorado*, de Tomàs Borrás, musica del mestre Luna; *Navidad*, d'En Martínez Sierra, musica del mestre Turina; *Para hacerse amar locamente*, d'En Martínez Sierra; *La Dama de las Camelias*, d'Alexandre Dumas, nova traducció d'En Martínez Sierra; *Goyesca*, de F. Periquet; *La Reconquista*, de Gutiérrez Roig; *Margarita, la Tanagra*, de Torres del Alamo i Asenjo; *El Corregidor y la Molinera*, de En Martínez Sierra, musica de Manuel de Falla; *Dominando la tarasca*, de Shakespeare; *La Peque resulta grande o lo que puede el ingenio*, de Torres del Alamo i Asenjo; *Casa de muñecas*, de Ibsen; *La gentil Mariana*, de Paso i Abati; *Lucero de nuestra salvación*, de Ignocenci de Salcedo, refundició i arranjamet d'En Martínez Sierra; *El amigo Manso*, arreglo d'Acebal; *La adúltera penitente*, de Moreto, adaptada per Martínez Sierra, musica de Turina; *Alma gaucha*, de A. Ghiraldos, i *El hombre doble*, de Jacobi i Lippschitz.

La funció de comiat de l'eminent actriu Rosari Pino se celebrà dimarts passat al «Romea», amb una magna entrada. L'aplaudida *veterana*, que tingué el pietós bon gust de destinar els beneficis d'aquella nit als pobres, fou esplèndidament festejada amb sincers aplaudiments.

En l'esmentada funció de comiat se representaren el diàleg d'En Benavente *Sin querer* i la «anciana» comedia de repertori *Lo positivo*.

—També es despedí dilluns passat la companyia de donya Carme Cobeña, que no ha fet sinó una mitjana campanya al «Tivoli». Creiem sincerament que en un escenari d'altres condicions, i anant amb més bona companyia, l'èxit hauria sigut més sorollós i la temporadeta bastant més profitosa. Darrerament estrenà amb èxit, un èxit diguem-ne literari, una comedia, *La alcaldesa de Hontanares*, dels senyors Rincón i Montesinos. L'última funció la omplí per complet la celebrada obra dramàtica d'En Victorià Sardou, *La Corte de Napoleón...* amb la qual cap actriu pot dir-nos ja res de nou.

—Amb *La Virgen loca*, d'En Bataille, acabà així mateix la temporada del «Teatro Apolo», on el voluntariós i intel·ligent Miquel Rojas ha vingut fent de les seves, amb èxit, durant un grapat de mesos.

—Per a abans d'ahir, dimecres, estava anunciat el debut, al «Español», d'una companyia francesa de vodevill, que porta per primera figura una eminent actriu: l'Amelie Diéterle del Teatre de «Varietés», de París. Donarà un curt número de funcions, havent correspost les primeres a les representacions de *Le Roi* i de *Cœur de moineau*.

Amb això i fer constar que des d'ahir la companyia Planalano torna a estar en possessió del «Romea» havent inaugurat amb *La máscara de don Juan*, i que aquesta nit va la primera de *El Tesoro*, d'En Vives, al «Cómico», queda quasi bé llesta la tasca enutjosa d'un humil revister que's veu avui obligat a parlar de moltes coses sense poder posar una engruna de substancia en res.

L. L. L.

CATASTROFE IMMINENT

—I menja-te'l d'una vegada, veiam si aixís callarà!...

Ja vàrem dir-ho la setmana passada. La nota culminant d'aquesta Pasqua havien d'ésser, i han sigut, les regates a rem Campionat d'Espanya.

El Reial Club Marítim amb molt bona voluntat i entusiasme va combinar un programa en el que hi havia de tot: vela, rem, i... lo altre (lo altre vol dir la ballaruga).

Li sortí molt ben organitzat tot menys la vela; això sí que anà un xic d'estar per casa. Afigurin-se que quan donaven la sortida als iats Hispania, cap se trobava a lloc, i el públic no sabia cap on tiraven, perquè tiraven per tot arreu. Guanyà el que's posà al davant des de abans de començar que era el *Fitora*. El *sanyó* González estava d'allò més content.

Vingué la prova de canots i guanyà un equip del Marítim, molt ben entrenat, i que feu una excelent regata. Els altres, a distancia. Massa distancia.

Amb això començà el plat fort, la regata de iats a quatre remers i timoner, Copa del rei. Aquesta sí que mereix capítol apart.

De primer entuvi, semblava que la cosa anava molt igualada, i com que les boies les posen tan lluny ara, un no sab com ho deuen fer per allà dalt a la boca del port; però vingué la tornada i desseguida tothom constatà que el *Salou* del Club de Mar anava al davant. Els moments eren emocionants de debò i gairebé tots els espectadors contaven les estropades dels seus predil·lectes, per a veure si fent-ne més per minut hi arribaven primer, però l'aventatge estava guanyat.

Trico, traco, sense precipitar-se, els campions d'Espanya de l'any passat, tornaren per la seva fama, perduda en el Campionat de Catalunya, i entraren a la fita amb 9 segons d'aventatge sobre els segons. Hi ha qui diu que era mig bot, hi ha qui diu que eren dos. La qüestió és que la distancia a que deixaren als segons era remarcable per a el més llarc.

El iat *Salou* anava tripulat per Vidal, Rigol, Boronat i Subirana, remers; i Raldiris, timoner.

Darrera d'ells (un xic darrera) entraren els Campions de Catalunya, que, confor-me vareig dir-los-hi, com que portaven al *suplent* Millà, varen perdre, perquè aquest xicot porta mala estrugancia. Ademés (i ara en serio), no té condicions per a bogar amb ells, que tots són més baixos d'estatura i han de confiar sempre amb la boga picada. Els pocs cabells que li queden, li cauràn d'aquesta feta.

Darrera d'aquests els de Sant Sebastià, que feren una regata molt maca, molt més de lo que'ns pensavem. I darrera, tots els altres, naturalment.

La banda o murga dels *veteranos*, donà a l'aire les notes planyívols dels seus instruments rovellats; volà un aeriplà majestuosament per sobre la concurrència, i al cap d'un ratet començà la regata popular, la de canoes a dotze remers i timoner. Allí haguereu vist animació i entusiasme i crits.

Guanyà la canoa *Flordeneu*, del Club de Mar, que's veu volia acaparar-ho tot, i amb el primer lloc se'n emportà la Copa *La Publicidad*. Bon profit els faci.

Aixís s'acabà la part deportiva i començà la par recreativa de la festa amb un ball la mar d'arrenyat, en el que les belles damiselles que havien honrat l'espectacle s'esplaiaren, i els *sportmen* encara més. Era una delícia aquell Club de pedra interiorment. Llástima que de fòra sembli una espelma-toria.

I de la *Real Unió*, d'Irún, què?

No'n parlem perquè els nostres futbolistes barcelonins varen rebre el primer dia, varen empatar el segon i varen tornar a perdre (amb més honra perxò) el tercer. La *Real* els deixà clavats i... la pluja també, perquè hi havia una de pastetes que ja, ja.

En fi, no'ns hi amoinem.

HIP

Entre promesos, a punt de casar-se.

—Tingui, aquí li retorno totes les joies.

—I això?...

—Els de la casa d'empenyos no me'n han volgut donar ni quatre duros.

FESTA FLORIDA

—Ja se sab, nola. No hi ha roses sense espines.

NOTES D'ART

En la sala d'exposicions del «Círculo Artístico» presenten les seves obres alguns socis de la «Joventut Artística Valenciana». Quasi totes les obres són pintades amb gran fogositat i sobre tot són ben pintades, com és ja tradicional en la majoria dels pintors valencians. Quasi tots ells també, segueixen les petjades d'En Sorolla i d'En Mongrill, cercant efectes de realisme i de lluminositat.

Es fan notar entre els expositors, En Manuel Benet amb un paisatge molt hermós; En Blat, molt distingit; En Guiteras i l'Esteve, dos bons coloristes; l'Artur Ballester, d'habilitíssima pinzellada, i En Cuñat, En Gras, els Murillo, Manaut Benlliure, Martí Vidal, Gracia, etc. Els felicitem coralment a tots.

A la sala Parés exposa un munt d'obres la senyora Muntaner de Sureda, artista mallorquina desconeguda fins avui aquí. La senyora Muntaner no té predilecció per cap gènere particular i així pinta retrats com quadres epissòdics, com paisatges i vistes, com fantasies a lo Degouvé.

Dels retrats que exposa, el que ens plau més és el d'En Gabriel Alomar, de gran semblança; els de mossèn Costa i Ruben Darío no són tan forts; el de l'Unamuno creiem que no hauria tingut d'exposar-lo, és massa inacabat.

En els quadres de figures hi ha de tot, moltes vegades, àdhuc en una mateixa tela, en aquell de les mallorquines assegudes al portal, una està millor que l'altre i totes dugues millor que la vella i la vella millor que el gat. Aquell gat fa riure molt.

Lo que ens agrada més són les notes petites, especialment les vistes de Palma i sa badia. N'hi han de molt delicades i lluminoses; s'ha de reconèixer que la senyora Muntaner té un veritable temperament de pintor.

I parlem un moment de les fantasies. Quan aquell belga, el nomenat Degouvé, ens ho començà a dir que, a Mallorca, arbres i pedres eren besties encantades i tota l'illa sojorn de monstres antidiluvians i apocalíptics, no ens ho acabavem de creure; vingué En Mir i repetí la cançó, ara vostè hi torna. Pot-ser tenen raó, però jo, vaja, no m'ho crec. Lo que, si en tenen, no sé com En Maura s'atreveix a venir mai a Mallorca, perquè com que ell és un Macbeth, el millor dia veurà com el bosc de Birnam, vull dir d'oliveres caragolades i animades, avença cap a ell, i aquell dia serà el de la tràgica fi.

ESQUELLOTS

El senyor Morote ha caigut del seu setial del Govern Civil.

Diumenge presentà la dimissió amb caràcter irrevocable, i li fou concedida.

Heu's aquí el resultat de la qüestió dels tuberculs en que el pobre senyor s'havia enredat.

Fem-li l'epitafi:

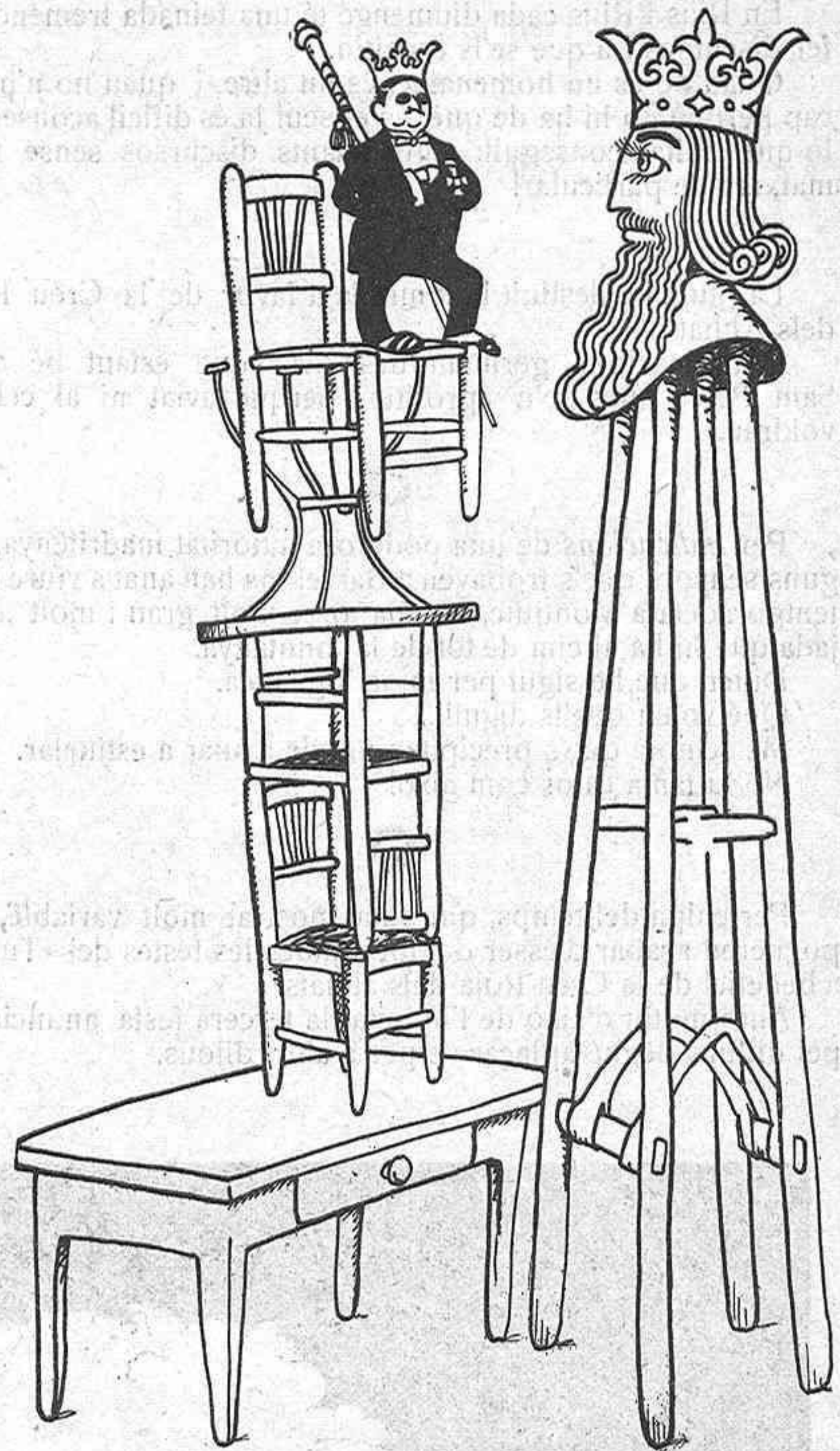
«Debajo de este cascote
yace la piltrafa humana
del gobernador Morote,
víctima de la patata temprana.»

Els versos seràn molt dolents, però tanquen una gran veritat.

Cantant... i fent la nostra.

Un gran èxit popular constituí la festa d'homenatge al «Orfeó Català».

Els orfeonistes de totes les regions, en nom de Catalunya, sapigueren respondre als esforços d'En Millet i a la justíssima

ENTRE GEGANTS

—Aquí no hi cabem tots dos; o tu o jo!...

gloria de la més perfecta de les nostres institucions artístiques.

I havem de confessar que la solemnitat del diumenge resultà simpàtica fins pels que no combreguem amb moltes de les rodes del molí del carrer Alt de Sant Pere.

Amén.

Amb tot i haver-lo bescantat estúpidament els diaris germanòfils, s'ha vist clar que'l míting d'esquerres celebrat a Madrid resultà un acte grandíós, prenyat d'entusiasmes.

Ens en alegrem infinitament. Mercès an ell, ara s'enteraràn al Estranger de que a Espanya encara hi ha gent que pensa amb el cap i sent amb el cor.

Que lo que és fins ara devien pendre'ns per uns monstres.

En la gran festa dels orfeons de Catalunya se posà una volta més de relleu la cultura del poble català.

Les cançons, que son ànima de l'ànima de Catalunya, extingueren per damunt les barretines, sota l'ampla volta blava del cel, la fè que tots sentim en els destins del nostre poble.

¡No és estrany que'ls vascos que ho contemplaven cridesin: ¡gora, gora! que és precisament tot lo contrari del gori-gori!

En Rius i Rius cada diumenge té una feinada tremenda a fer discursos i a que se'ls escoltin.

Quan no és un homenatge, és un altre i quan no n'hi ha cap perquè no hi ha de què, és el seu! Ja és difícil aconseguir lo que ell ha aconseguit: tants i tants discursos sense mai, mai, res de particular!

La pluja ha deslluit la tómbola a favor de la Creu Roja dels Al·liats.

¡Maquinacions germanòfiles dels que estant bé amb Sant Pere! Que se'n aprofitin, perquè aviat ni al cel els voldrà.

Per *indicacions* de una poderosa autoritat madrilenya, alguns senyors que's trobaven a Barcelona han anat a viure una temporadeta a Montjuic, en una torre molt gran i molt airejada que hi ha al cim de tot de la muntanya.

Diuen que ha sigut per mida higiènica.

Qué volen que'ls digui!...

Me sembla que's precipiten un xic a anar a estiuejar.

No fa tanta calor com això!

Per culpa del temps, que s'ha mostrat molt variable, no pogueren acabar d'ésser del tot lluides les festes del «Turó» a benefici de la Creu-Roja dels al·liats.

Amb motiu d'això de l'humitat la tercera festa anunciada pel dilluns degué aplaçar-se per a ahir, dijous.

Però pel que toca a la *verbena* i al diumenge, allò va ésser un devassall de luxe i de concurrència.

Tan-de-bò siguin un devassall de aixuga-llàgrimes pels ferits.

Llegim:

«El Gobernador Civil ha publicado una circular recomendando la destrucción de las ratas.»

A nosaltres no'ns toca per a res aqueixa advertència.

La susdita circular ja sab a qui té d'enviar-la.

A un determinat veí de la Plaça de Sant Jaume.

En Dalmases Gil i En Ghiloni estan donant compte d'un suculent àpet en un restaurant del carrer Nou. Passa un de la nostra colla i comencen a parlar de la guerra.

—¿Quan acabarà?

—Abans del 25 d'octubre—respòn convençut En Dalmases!

—I amb la victoria del Kaiser?—objectà irònicament el nostre company.

—Ah, això no ho dic—respòn En Dalmases—però que acabarà abans del 25 d'octubre, sí!

Pobres germanòfils! Ni el mateix Dalmases està ja segur de la seva kolossal victoria!

I els submarins? No quedarem que eren *o terror dos mares?*

Ja hauràn vist que el vapor *Eizaguirre*, que tant tràgica fi va assolir, fou el primer que s'aculli al segur marítim.

¡Això és encertar-ho!

Els cronistes de salons van fent campanya per a que les senyores de Barcelona firmin també un manifest al Rei (com han fet les d'altres ciutats), demanant-li que per res sigui trencada la neutralitat.

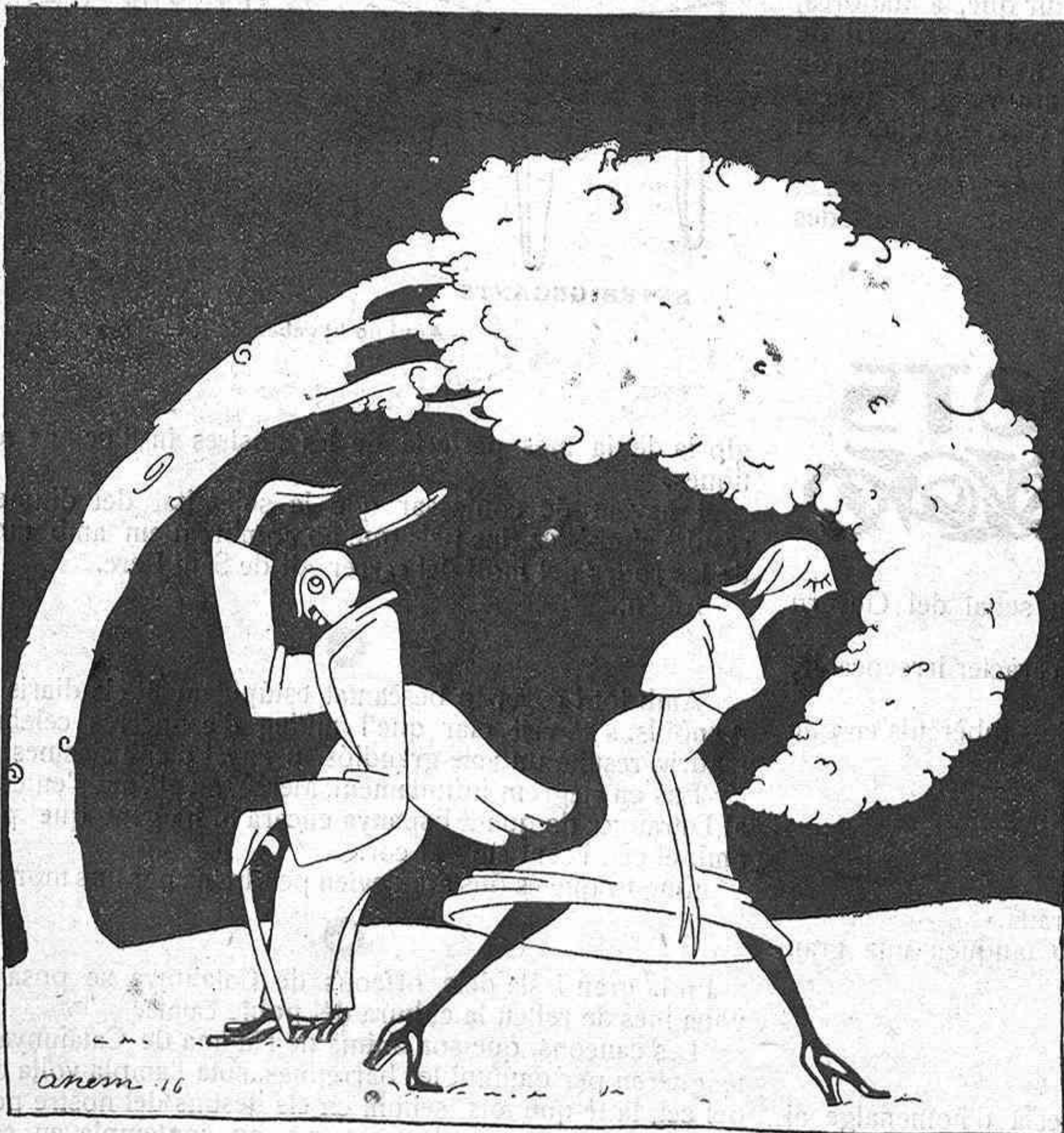
Manos blancas, cronistes de salons... Ai! ai! En bones mans està el pandero. lo que és si ens ha de salvar la *gente bien* estem ben frescos!

Per a substituir al digníssim governador civil senyor Morote que ja està tip de que'l Govern faci'l ridícol, els Ministres han triat al senyor Sanchez Anido. Em sembla que *han ido* una mica desorientats.

Però, no avencem els aconteixements.

Valents, valents, els neutralistes! Cal apuntar-se la primera heroicitat. Diumenge al vespre varen anar a trencar els vidres de la Redacció de *La Publicidad*.

Esla manera de guanyar prosèlits! Perquè no hi ha dubte que si el sistema anés prenent increment tots el vidriers serien neutralistes.

VENTADA

—Quin berret més *siclíptic*, el meu!...
Té, ara vol seguir aquesta moçal!...

—I vostè n'ha vist d'alemanys?
—N'he vist... i n'he tocat.

Per l'article que'l nostre Samblancat publicà la setmana passada a *La Campana* ens enterarem que'l brau que enfilà an En Ballesteros, *gloria y orgullo de Aragón*, es nomenava *Cocinero*.

¿Cocinero?

No'ls sembla que lo més indicat és que tractant-se d'un *cocinero* en lloc d'acabar amb En *Florentino* hagués acabat amb «El Gallo».

Mai com en aquesta ocasió es pot afirmar que'l nom no fa la cosa.

Llegim en un anunci: *Neveras para familias*.

Ve't-aquí resolt el problema de la fresca a domicili.

¿Què vol dir estiuejar i gastar els diners anant-se'n a viure a un punt de platja o de la muntanya? Tonteries!

Se compra una *nevera* d'aquestes, tota la família s'hi fica a dins... i *pax vobis*.

En quasi tots els diaris barcelonins—deixant de banda *La Publicidad* que és un mar—hi ha una secció que s'anomena, generalment *vida marítima*.

Al pas que anem hauràn de suprimir-la no precisament per manca de matèria marítima sinó per manca de *vida*. I és vergonyós que cap d'ells—deixant de banda *La Publicidad*—vulgui adonar-se d'això. ¡Massa resignació!

Aquest any la Processó del Corpus diu que serà molt lluida. Diu que volen tirar la casa per la finestra els que l'organitzen.

¡Ja cal que s'espavilin si volen que se'n parli, després de la que cada nit aplaudeix el públic en *L'auca del senyor Esteve!*

Don Alfons digué en un discurs que'l nostre exèrcit deu estar preparat.

¿Preparat? ¿Preparat a què?

A rebre... l'ordre d'entrar en foc.

Si és contra els germanòfils, *bevem-hi*, que diu el nostre Moritz.

Diuen que'l nostre gran Marquès d'Olérdola des del dia de l'homenatge ha augmentat tres onzes.
Es compren! Tanta satisfacció engreixa!

I a propòsit del Marqueset. Diuen ara que no's casa! Els municipals estàn que treuen foc pels caixals: ells que esperaven poguer lluir un dia més l'uniforme de gala!

Ara sí, que va de debò, que és segur que vindrà.
I lo bò és que de tot això en té la culpa «La Lliga» Ella vinga a fer venir forasters de Basconia i Valencia i els altres, com és lògic, els volen fer venir de Castella.

I el noi Mir i Rosell, que diuen que és l'autor del projectat viatge, aviat lluirà una gran creu, si és que la cosa té èxit.

L'altre dia vàren robar la cartera a un alt funcionari de la policia barcelonina.

Home, ens en alegrem! La llàstima és que'l fet no's repeteixi més sovint.

No per res, no...

Sinó que aixís sabrà el pa que s'hi dona.

Llamba: Aquest tema l'havem comentat ja en altra forma.
—Marc Fivall: No'ns convenen ni l'un ni l'altre.—Pere Queraltó Tolosa: No me'n parli!... Aquests dibuixants!...—F. J. D.: Els anunciarem la funció; és tot lo que podem fer.—Ch. G.: Quan surti el llibre i tingui l'amabilitat de enviar-nos-el, en direm alguna cosa.—E. G.: Ara està bé de mida, però té poca punta i escassa novetat.—I. S.: Com a versos, no estàn mal; però preferiríem quelcom més curt i menys trascendental.—M. Pairó: Es molt incorrecte.—I. L.: S'estima l'intenció, però no'ns tindria utilitat.—Ceeme: L'article estava molt bé. Ja degué veure'l a *La Campana*. Quan vulgui, disposi—A. P. A. (Roda): S'agraeix la bona voluntat; però som modestos i aquell reclam no feia per a nosaltres.—Arrufat: Si el veu publicat és senyal que ha servit.—Eusebi Mercader: Els seus versos no'ns han convençut.—Joan Sánchez: Sab què fan les mones?... Lo que veuen fer a les persones. Ara compti, els *micus!*...—P. Carbonell: Impossible complaure'ls. No veu que'ns manca espai per a aqueixa mena de assumptes?—S. H.: Ho celebrem moltíssim i el felicitem per la part que li toca.—J. C. i P.: I a vostè per l'èxit del seu llibre. Per molts anys i a un altre!...

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

L'auca del senyor Esteve

Novela d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Magnífica enquadernació en teles fantasia. . . . Ptes. 4

(QUEDEN MOLT POCOS EXEMPLARS)

Aviat la comedia del mateix autor

L'auca del senyor Esteve

Un tom

UNA pesseta

La mateixa en rústica, edició popular

UNA pesseta

Santiago Rusiñol

A cà l'antiquari

SAINET

Un tom

UNA pesseta

NOVEDADES

ANDRÉS CHÉRADAME

El plan Pangermanista desenmascarado

Un tomo en 8.º

4 pesetas

EL MARQUÉS DE FIGUEROA

DEL SOLAR GALAICO

Un tomo en 8.º

3 pesetas

FÉLIX DE LLANOS Y TORRIGLIA

MIRANDO A PORTUGAL

El interés de España

Un tomo en 8.º

3'50 pesetas

A. MARTÍNEZ OLMEDILLA

TODOPORÉL

Un tomo en 8.º

3'50 pesetas

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno Ietramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo, Muestras a los señores médicos
Agte. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

GUILLERMO PATTBERG
Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Oardas
Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

PÍDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÚNERA
CONTRA
-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
i evitar les seves fatals conseqüencies és el
LAXOL AMARGÓS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proheu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

Refectorium

Brasserie
Pâtisserie
Grillerie

Rambla del Mig, 36-38
:: Telèfon A 4646 ::

¡ Bebedores de agua ¡

Pues de hoy en adelante, por muy poco precio V.d, podrá beber todos los días y en cada comida tanta agua mineral como quiera, gracias á los

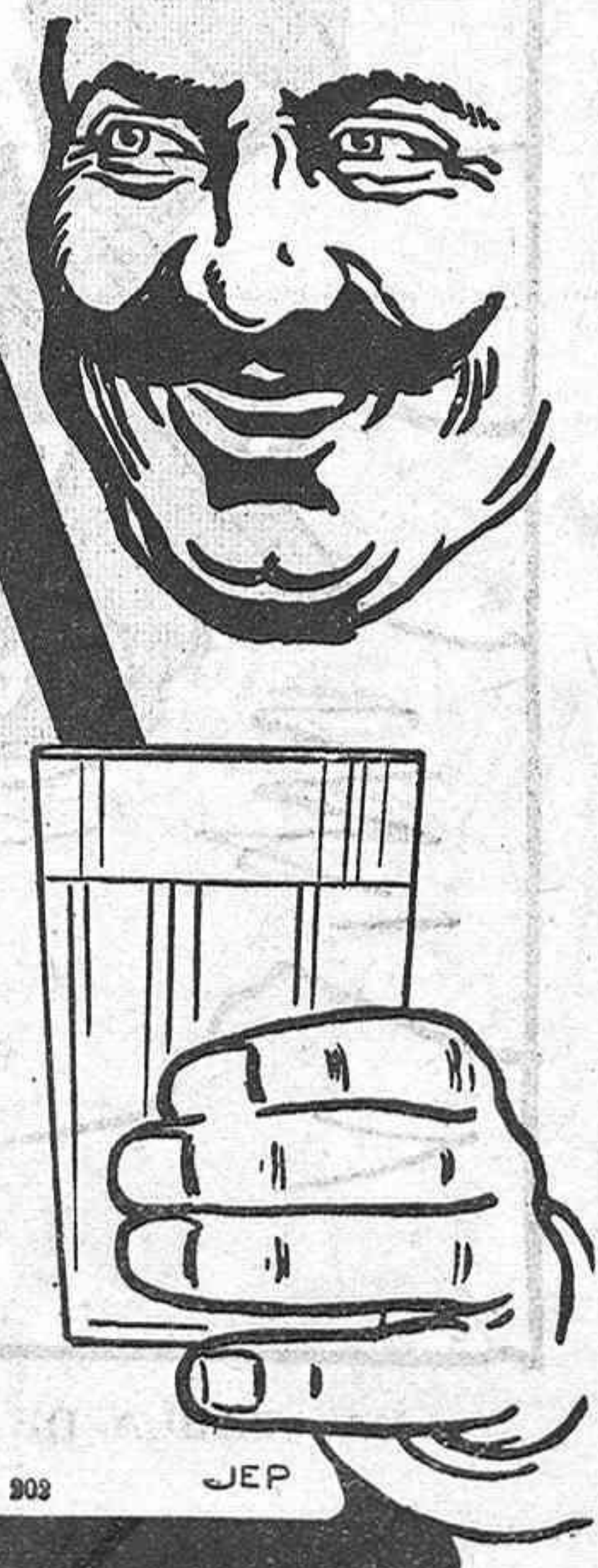
Lithinés del Dr Gustin

que contienen todos los principios activos de las aguas minerales al estado naciente. Estos maravillosos polvos son de un empleo tan sencillo, que es suficiente el hacer disolver en un litro de agua ordinaria, un paquete de Lithinés del Doctor Gustin para obtener instantaneamente un agua gaseosa, de un gusto delicioso y de exquisita frescura, que comunica á todas las bebidas con las cuales se mezcla.

Es la salud para los que estan bien
pues ellos deben hacer uso continuamente y á todos las edades de estos preciosos Lithinés para preservar sus organismos contra las enfermedades.

Es la salud para todos los enfermos
que sufren del higado, de los riñones, de la vejiga, del estomago, de los intestinos y de todas las articulaciones en general.

Con una caja de 12 paquetes puede obtenerse Precio:
12 litros de agua mineral 1'20 Ptas.

LA "TABLA DE SALVACIÓN"

— Fill meu, està vist que aquest és el darrer cartutxo.
— Lo que hem de mirar és que no'ns exploti a nos-
altres, papà.